Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi talabalari uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fanidan tayyorlangan fan dasturi va sillabusiga

TAQRIZ

Fan dasturi va sillabusida talabalarning Sabzavot ekinlari biologiyasi fani bo'yicha bilim va malakalarini egallashi, ko'nikmalarini shakllantirishiga qaratilgan mavzular qamrab olingan. Fan dasturi va sillabusda Sabzavotchilik 1-2 qism fanini o'qitishdan maqsad ochiq va himoyalangan yerlarda sabzavotlarniyetishtirishning yo'naltirilgan tashkiliy, xo'jalik, agrokimyoviy va agrotexnikaviy tadbirlarni hisobga olgan holda qishloq xo'jalik ekinlaridan mo'l xosil olish uchun eng maqbul o'git turi, me'yori, qo'llash muddatlarini belgilash muhimdir. Buning uchun o'simliklarni biologik xususiyatlarini o'rganish, u haqida keng tasavvurga ega bo'lish muhimdir. Egallangan bilimlar bo'yicha, ko'nikma va malakalarni shakllantirib boriladi va amalyotga bog'lanib xulosalar qilinadi. Qishloq xo'jaligida yuqori va sifatli mahsulot olish uchun himoyalangan maydonlar sharoitlari uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlash muhim hisoblanadi. Ochiq dala va himoyalangan yerlarni ob- havo va iqlim sharoitiga mos texnologiyalarni joriy etish hisobiga tannarxi arzon, eksportbob sabzavotlarni yetishtirish uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fanini mukammal o'zlashtirish talabalar uchun muxhum hisoblanadi.

60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fani 5-6 semestrlarda rejalashtirilgan bo'lib, unda ma'ruza va amaliy mashg'ulotlari mavzulari fan dasturi asosida tuzilgan, mavzular ketma-ketligi bir-birini to'ldirib, fanning barcha bo'limlarini qamrab olgan. Mustaqil ta'lim mavzulariga alohida e'tibor berilgan bo'lib ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mavzularida keltirilgan mavzular mustaqil ta'lim mavzulariga kiritilmaganligi talabalarning mustaqil ta'limlarda o'zlari mustaqil ravishda ishlashga qaratilgan.

Bundan tashqari fan dasturi va sillabusida keltirib o'tilgan adabiyotlarning ro'yxati o'zlarining tarkibi jihatdan sillabusda keltirilgan mavzularni ma'ruza va amaliy mashg'ulot hamda mustaqil ta'lim mavzularini o'zlashtirishda amaliy yordam beradi.

Umuman olganda fan dasturi va sillabusi 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fanidan tuzilgan bo'lib, oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan qo'yilgan barcha talablarga to'liq javob beradi va uni foydalanishlari uchun tavsiya etaman.

Samarqand Agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi mudiri, professori, q.x.f. doktori. **S.T.Sanaev**

DEVONXONA VA ARXIV

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Agrobiotexnologiyalar va oziq- ovqat xavfsizligi instituti

Ro'yxatga olindi: № 07-60811000 2024 yil "09 30		**"TASDIQLAYMAN"** SamDU rektori: _____ R.I.Xalmuradov 2024 yil "___" _____

SABZAVOTCHILIK 1-2 QISM

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	800000 –Qishloq, o'rmon baliq xo'jaligi va veterenariya
Ta'lim sohasi:	810000 – Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
SAB1512 SAB1612	2024-2025	5-6	12
Fan/modul turi	**Ta'lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O'zbek		8

	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
1.	Sabzavotchilik 1-2 qism	156	204	360

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	**I. FANNING MAZMUNI** **Fanni o'qilishidan maqsad** – Sabzavot ekinlarining ahamiyati, kelib chiqishi va tarqalish tarixi, hozirgi xolati va istiqbollari, O'zbekistonda rayonlashtirilgan navlari, sug'oriladigan va lalmi yerlarda poliz ekinlarini yetishtirish texnologiyasini, kartoshka yetishtirish texnologiyalarini, mutaxassislik fanlarini o'rganish. **Fanning vazifalari:** Sabzavot ekinlarining botanik tasnifi, biologiyasi: o'simliklarning o'sishi va rivojlanish bosqichlari; ekinlarni yetishtirishning ilg'or texnologiyalarini o'rgatish, kartoshka ekinining kelib chiqishi, tarqalishi, ahamiyati, kimyoviy tarkibi, morfologik va biologik xususiyatlari, hozirgi holati va rivojlanish istiqbollari hamda tashqi muhit omillariga munosabati, ko'paytirish usullarini o'rganish.

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
5-Semestr	
M1	**Kirish. Mevachilikning ahamiyati, maqsadi va hozirgi ahvoli** **1-mavzu. Kirish. Sabzavotchilik fanining ahamiyati, maqsadi, vazifasi va sabzavotchilikni rivojlanishi.** Sabzavotchilik fanining maqsadi va vazifalari, sabzavotchilik ekinlarining ahamiyati, mevalarning kimyoviy tarkibi. sabzavot ekinlarini chiqib kelishi va tarqalishi, sabzavotchilik turlari va makonlari.
M2	**Sabzavotlarning kimyoviy tarkibi, oziq-ovqat sifatidagi ahamiyati va umumiy tavsifi va tasnifi.** Qovoqdoshlar oilasi vakillarining qisqacha tavsifi. Qovun, tarvuz va qovoq avlodi tasnifi. O'zbekistonning turli ekologik xududlarida rayonlashtirilgan poliz ekinlarining navlari, ularning o'ziga xos xususiyatlari.
M3	**Sabzavot ekinlarining kelib chiqish makonlari va ularning o'sish va rivojlanish xususiyatlari.** Sabzavotchilik kelib chikish markazlari O'zbekiston genofondining boyligi. Yo'qolib borayotgan sabzavot navlarini qayta tiklashga qaratilgan chora-tadbirlar. Tuproq-iqlim, ekologik sharoitlarga mos holda seleksiya ishlarini tashkil etish. Seleksiya uchun birlamchi materiallarni tanlash, mahalliy navlar genofondidan unumli foydalanish.
M4	**Sabzavotlarning yorug'lik, xavo-gaz muxitlariga hamda tuproq va havo namligiga munosabati.** Sabzavot o'simliklari va mevalarining tuzilishi, morfologik xususiyatlari. Poliz o'simliklarining o'sishi va rivojlanishi, yorug'likka, issiqlikka, tuproq va havo namligiga talabchanligi, tuproqdan oziqlanish sharoiti.
M5	**Sabzavot ekinlari urug'chiligining tashkiliy va nazariy asoslari.**Urug'chilik haqida ma'lumot. Urug'larni ko'paytirish sxemasi va gizimi, superelita, elita urug'liklar va ularning sifat ko'rsatgichlari, birlamchi va urug'chilik xakida ma'lumot. O'zbekistonda sabzavot ekinlari urug'chiligini Tashqil etish va urug'chilikning vazifalari. "Urug'chilik to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
M6	**Sabzavot ekinlarining oziq-moddalariga munosabati va ularga antropogen omillarning ta'siri. (4 soat)** Sabzavot ekinlarining o'tmishdoshlarga munosabati, almashlab ekishdagi o'rni, yerga asosiy va ekishdan oldin ishlov berish, poliz ekinlarini o'g'itlash, urug'larni ekishga tayyorlash, urug'larni ekish muddatlari, chuqurligi va me'yorlari. O'simliklarning oziqlanish maydoni va ekish sxemalari, o'suv davrida tuproqqa ishlov berish va parvarishlash, sug'orishlar soni oralig'i va me'yorlari. Navlarni tanlash.
M7	**Sabzavotlarni ko'paytirish usullari va urug'ini ekishga tayyorlash.**Sug'oriladigan va lalmikor sabzavotchilik mintaqalari va uni rivojlantirish istiqbollari, yetishtiriladigan navlar tasnifi. Lalmi yerlarda o'sadigan sabzavot o'simliklarining biologiyasi va ularni yetishtirish texnologiyasi xususiyatlari va olib boriladigan qo'shimcha parvarish ishlari
M8	**Sabzavot ekinlari urug'shunosligi asoslari.** Urug'chilik agrotexnikasining umumiy masalalari Sabzavot ekinlari urug'shunosligi. Urug'shunoslikning vazifalari. Sabzavot ekinlarining gullash biologiyasi, changlanish xususiyatlari. Gullash jarayoniga ta'sir ko'rsatadigan omillar ta'rifi, ularni boshkarish xususida. Sabzavot ekinlari urug'lari sifatining xilma-xilligi.

M9	**Sabzavot ekinlari urug'shunosligi asoslari.** Urug'chilik agrotexnikasining umumiy masalalari Sabzavot ekinlari urug'shunosligi. Urug'shunoslikning vazifalari. Sabzavot ekinlarining gullash biologiyasi, changlanish xususiyatlari. Gullash jarayoniga ta'sir ko'rsatadigan omillar ta'rifi, ularni boshkarish xususida. Sabzavot ekinlari urug'lari sifatining xilma-xilligi.
M10	**Sabzavot ekinlarini joylashtirish, almashlab, takroriy ekish va ixota to'siqlar.** O'zbekistonning sho'rlangan tuproqlari tasnifi. Tuproq tarkibidagi tuzlar konsentrasiyasining poliz ekinlarining o'sib-rivojlanishiga ta'siri. O'simliklarning tuproq sho'rlanishigachidamliligini oshirish chora-tadbirlari (uslublari). sabzavot ekinlarining tuproq sho'rlanishida yetishtirish texnologiyasi: navlar, agrotexnik tadbirlar, o'simliklarni parvarishlash. Suvni tejaydigan turkman texnologiyasi.
M11	**Yerni ekishga tayyorlash, o'g'itlarni qo'llash tizimi va ularni sabzavotlarning oziqaviy qiymatiga ta'siri.(4 soat)** Sabzavot mevalarini erta muddatlarda yetishtirish uslublari: tuproqni mulchalash, ko'chatdan ekish. Ko'chatlarni issiqxonada yetishtirish xususiyatlari. Ko'chatlarni parvarishlash. Ochiq dalaga ekish muddatlari va uslublari. Qovun va tarvuz mevalarini erta muddatda yetishtirishning aholini servitamin poliz mahsulotlari bilan ta'minlashdagi ahamiyati.
M12	**Sabzavotlarni ekish muddatlari, usullari, sug'orish va parvarishlash.** Vaqtinchalik plyonkali qoplamalar ostida ertagi qovun va tarvuz yetishtirish. Plyonkali qoplamalar, ularning turlari. Plenkali qurilmalar ostida sodir bo'ladigan miqroiqlim xususiyatlari.
M13	**Tomatdosh sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi, urug'chiligi.** Mamlakatimizda tamatdoshlar sabzavotlar ekinlarining (pomidor, boyimjon, qalampir) asosiy kasalliklari va zararkunandalari, ularning tarqalish sabablari va oqibatlari. Zarakunandalarning bioekologik xususiyatlari, ko'payishi va zararlash darajasi. pomidor kasalliklarining oldini olish chora-tadbirlari. Qovun kasalliklarini va zararkunadalarini tezkor aniqlash, o'simliklarni uyg'unlashgan himoya qilishning zamonaviy usullarini qo'llash
	6-Semestr
M14	**Ildizmevali va piyozli sabzavotlar biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi, urug'chiligi.** Ildizmevali va poliz sabzavotlar mevalari pishish darajasini aniqlash qoidalari. Poliz mevalarini yig'ish muddatlari va usullari. Mevalarni tashish xususiyatlari va ishlatiladigan ranspor vositalari. Poliz mevalarini saqlash usullari va omborxona turlari.
M15	**Ko'kat va kam tarqalgan sabzavotlar ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi. (4 soat)** Shivit (Anethum graveonlens L.)- seldereysimon yoki soyabongullilar oilasiga mansub kam tarqalgan sabzavotlar ahamiyati, biologiyasi.

	Salat (Lactuca sativa L.) - murakkabgullilar (Compositae) oilasiga kam tarqalgan sabzavotlar ahamiyati va yetishtirish texnologiyasi.
M16	**Pomidor urug'chiligi.** Pomidor o'simligining morfo-biologik xususiyatlari, changlanishi. Masofaviy izolyasiya tartibi. Urug'chilikda pomidorni ko'chatidan va urug'idan yetishtirish. Navlar. Pomidor ekini urug'larini yetishtirishda agrotexnik tadbirlarini Tashqil etish, urug'lik ekinlarni parvarishlash. O'g'itlash tizimi, kasallik va zararkunandalarga qarshi kurashish. Urug'lik mevalarni yig'ib olish, yetiltirish, urug'larini ajratib olish va saqlash uchun tayyorlash. Pomidor urug'lari sifatini aniklash va navdorligini ilmiy asosda boshqarib borish.
M17	**Bodring urug'chiligi.** Bodring o'simligining morfologik va biologik xususiyatlari, gullash biologiyasi. Gullar tipi. Tashqi muxit omillariga talabchanligi. Navlar. Ekish muddatlari, sxemalari, me'yorlari. Ekinlarning tup kalinligi. Nav gozalash ishlari. Aprobasiya. Bodring ekini urug'larini yetishtirish xususiyatlari, masofaviy izolyasiya tartibi, agrotexnik tadbirlarni Tashqil etish, urug'lik ekinlarni parvarishlash. Urug'lik mevalarni yig'ib olish, yetiltirish, urug'larini ajratib olish va saqlashga tayyorlash.
M18	**Poliz ekinlari urug'chiligining xususiyatlari (4 soat)** Qovun va tarvuz usimliklarining morfologik va biologik xususiyatlari. Gul tiplari. Changlanish biologiyasi. Masofaviy izolyasiya. Tashqi muxit omillariga munosabatlari. Urug'chilik mintakalari. Poliz ekinlari urug'larining yetishtirish xususiyatlari, almashlab ekish tizimi, o'g'itlarni qo'llash, agrotexnik tadbirlarini Tashqil etish, urug'lik ekinlarni parvarishlash. Urug'lik mevalarni yig'ib olish, yetiltirish, urug'larini ajratib olish va saqlashga tayyorlash..
M19	**Bir omilli tajribalarni Dospexov usulida statistik taxlil qilish** Oqbosh karam ekini urug'larini yetishtirish xususiyatlari. Birinchi yilda bajariladigan agrotexnik tadbirlar. Ikkinchi yilda bajariladigan agrotexnik tadbirlar. Urug'lik mevalarni yig'ib olish, yetiltirish, urug'larini ajratib olish va saqlash uchun tayyorlash.
M20	**Osh lavlagi urug'chiligi.** Osh lavlagi ekini urug'larining yetishtirish xususiyatlari. Birinchi yilda bajariladigan agrotexnik tadbirlar. Ikkinchi yilda bajariladigan agrotexnik tadbirlar. agrotexnik tadbirlarini Tashqil etish, urug'lik ekinlarni parvarishlash. Urug'lik mevalarni yig'ib olish, yetiltirish, urug'larini ajratib olish va saqlashga uchun tayyorlash.
M21	**Sabzavot no'xati va loviya urug'chiligi.** Sabzavot no'xati va loviyaning morfo-biologik xususiyatlari. Gullash biologiyasi. Urug'chilikda masofaviy izolyasiya. Nav tarkibi. Tashqi muxit omillariga munosabati. Urug'chilik agrotexnikasi. Ekish muddati, ekish sxemasi, me'yorlari. O'tmishloshlar. Tuprokka ishlov berish, o'g'itlash. Ekinlarni parvarishlash. Aprobasiya. Xosilni yig'ish, tozalash, quritish. Urug'lik standartlari

M22	**Kam tarkalgan karam turlari urug'chiligi (gul karam, kolrabi, bryussel karami) (4 soat)** Gulkaram ekini urug'larining yetishtirish xususiyatlari. Ko'chat yetishtirish muddatlari. Agrotexnik tadbirlarini Tashqil etish, urug'lik ekinlarni parvarishlash. Nav tozalash, aprobasiya, saralash ishlari. Kolrabi, bryussel karami urug'chiligining o'ziga xos xususiyatlari. Urug'liklarni yig'ib olish, yetiltirish, urug'larini ajratib olish va saqlashga tayyorlash. Urug'lik standartlari.
M23	**Ko'p yillik sabzavot ekinlari urug'chiligi (4 soat)** ***Sparja.*** Ildiz tizimining rivojlanishi. Poyalarining morfologiyasi. Ikki uylik, ikki jinslik, gullarining tuzilishi, mevasining morfologiyasi. Gullash biologiyasi. Ko'chatidan yetishtirish. Navlari. Tashqi muxit omillariga munosabati. Ekish sxemasi, me'yorlari. Otalik va onalik usimliklarining nisbati. Nav tozalash. Aprobasiya. Urug'liklarni yig'ib olish, tozalash.
III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: Amaliy (A) Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.	
5-Semestr	
A1	Eng muxim sabzavot ekinlarining tur tarkibi bilan tanishish
A2	Sabzavot ekinlarini urug'lariga qarab aniqlash O'zbekistonda
A3	Sabzavot ekinlarini maysalariga va birinchi chin barglariga qarab aniqlash
A4	Sabzavotchilik xo'jaliklari uchun almashlab ekish sxemalarini tuzish(4)
A5	Sabzavot o'simliklarning joylanish qalinligiga ko'ra gektardan olinadigan xosilni hisoblash(4)
A6	Kartoshka navlaring morfologik tuzilishini o'rganish va texnologik kartasini tuzish
A7	Tomatdosh sabzavotlar navlarining morfologik tuzilishi bilantanishish va texnologik kartasini tuzish.
A8	Qovoqdosh sabzavot ekinlari navlari bilan tanishish.
A9	Piyozdosh ekinlar navlari bilan tanishish(4)
A10	Karamli sabzavotlar navlari bilan tanishish va texnologik kartasini tuzish
A11	Ildizmevali sabzavot navlari bilan tanishish
A12	Ko'kat va kam tarqalgan sabzavot navlari bilan tanishish
A13	Sabzavot ekinlarining o'g'itlarga bo'lgan talabini hisoblash
A14	Sabzavot ekinlarining sug'orish usullari va suvga bo'lgan talabini hisoblash

A15	Sabzavot ekinlarini hosilini yig'ib olish va mexanizatsiyadan foydalanish
A16	Sabzavot ekinlarini zararkunandalarga qarshi kurashish usullari va kimyoviy vositalarga bo'lgan talabni aniqlash
A17	Ertagi bodring yetishtirish texnologik kartasini tuzish
A18	Ertagi sabzi etishtirish texnologik kartasini tuzish
A19	Sabzavot ekinlarining o'sish va rivojlanishiga tashqi muxit omillarining ta'siri(4)
A20	Sabzavot ekinlari urug'larini ekishga zamonaviy texnologiya asosida tayyorlash(4)
A21	Pomidorni progressiv texnologiyasi asosida etishtirish
A22	O'zbekistonda rayonlashtirilgan qovoq navlari tavsifi.
	6-Semestr
A23	Bodringni progressiv texnologiyasi asosida etishtirish.
A24	Nav va urug' nazorati bo'yicha urug'lik materialini xujjatlashtirish(4)
A25	Sabzavot ekinlari urug'chiligida xisob-kitoblar tartiboti.
A26	Urug'lar sifatini aniqlash
A27	Urug'larning biologik va fizik-mexanik xossalarini o'rganish(4)
A28	Sabzavot-poliz urug'chiligida almashlab ekishni Tashkil etish
A29	Bir yillik sabzavot ekinlari urug'larini yetishtirishning agrotexnik rejasini tuzish(4)
A30	Ko'p yillik sabzavot ekinlari urug'larini yetishtirishning agrotexnik rejasini tuzish(4)
A31	Sabzavot-poliz ekinlari duragay urug'larini olish
A32	Sabzavot ekinlarining gullash biologiyasi(4)
A33	Sabzavot ekinlari urug'lari sifatini nazorat qilish tartibi.(4)
A34	Sabzavot ekinlarining o'tmishdoshlarga munosabati(4)
A35	kartoshka yetishtirish texnologiyaSI

IV. **Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

"Sabzavotchilik 1-2 qism" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Sabzavot ekinlarining tarixi, hozirgi holati, istiqbollari
2.	Sabzavot ekinlarining kelib chiqish makonlari
3.	Sabzavot ekinlarining morfo-biologik xususiyatlari
4.	Sabzavot ekinlari mevalarining kimyoviy tarkibini
5.	Sabzavot ekinlarini ekish qalinligi, oziqlanish maydoni
6.	Sabzavot ekinlarini gektardagi o'simliklar sonini aniqlashni;
7.	Sabzavot ekinlari urug'larini ekishga tayyorlash va ekish
8.	Sabzavot ekinlari sug'orish muddatlari, me'yori
9.	Sabzavot ekinlari kasalliklari va zararkunandalariga qarshi kurashish
10.	Sabzavot ekinlari sug'orish, ishlov berish
11.	Sabzavot ekinlari yetishtirishda innovasion texnologiyalarni
12.	Sabzavot ekinlari hosilni yig'ib terib olish

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan mavzularni normativ-huquqiy hujjatlar va o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish, ilmiy maqola, tezislar tayyorlash, amaliyotdagi mavjud muammolarni yechimini topish, fanning dolzarb muammolarini qamrab oluvchi loyihalar tayyorlash, o'rganilayotgan mavzu bo'yicha asosiy ilmiy adabiyotlarga annotasiya yozish kabi ko'rinishdagi ishlarni bajarish tavsiya etiladi.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - meva o'simliklarini turlari, botanik va morfologik tuzilishi, ta'rifi, meva ekinlarini biologik xususiyatlari va o'simliklarning hayotiy omillarga talablari, o'simliklarga xos hayotiy omillarni muvofiqlashtirish yo'llari va tadbirlari; meva ekinlarini ko'paytirish usullari va ularni qo'llash tartib texnologiyasi haqida **bilimlariga ega bo'ladi.** • - o'stiriladigan meva ekinlari turlari va urug'larini aniqlash, meva ekinlarining agrobiologik xususiyatlariga oid tushunchalar, hamda hosildorligi aniqlash, meva ko'chatini ko'paytirishning biologik asoslarini, meva ekinlari turi va naviga muvofiq maxsulot yetishtirish texnologiyalarini tashkil qilishn **ko'nikmalariga ega bo'lishadi.**
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • *munozara,* • *o'z-o'zini nazorat.* • "Aqliy hujum", • "Muammo"; • Krossvord • Annogrammalar
	• Ko'chma dars mashg'ulotlari
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. D.Y.Yormatova,M.Y.Ibrohimov,D.S.Yormatova. "Meva-Sabzavotchilik" Darslik 2008

I.T.Ergashev, D.S.Normurodov, B.M.Eshonkulov, F.A.Oblokulov. „Kartoshka seleksiyasi va urug'chiligi". O'quv qo'llanma. SamDU nashri, Samarqand-2021 y. – 176 bet.

Ergashev I.T., Normurodov D.S., Eshonqulov B.M Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi. Darslik . SamDU nashri. Samarqand - 2021 y. 208 b.

Azimov B.J., Bo'riev H.CH., Azimov K.B. - Sabzavot ekinlari biologiyasi. T., «O'zMEDIN» 2001.

I.T.Ergashev, D.S.Normurodov, B.M.Eshonkulov, F.A.Oblokulov. „Kartoshka seleksiyasi va urug'chiligi". O'quv qo'llanma. SamDU nashri, Samarqand-2021 y. – 176 bet.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekistan davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekistan" NMIU, 2017. - 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq; farovonligining garovi. "O'zbekistan" NMIU, 2017.-47 6.
3. Mirziyoyev Sh.M. Tankidiy taxlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. "O'zbekistan" NMIU, 2017. - 103 b.
4. Yunusov R, Yuldoshov L T, Ganiyeva F A, Meva ekinlari biologiyasi o'quv qo'llanma 2023
5. D.S.Normurodov., Sh.Abrorov., Sh.N.Rajametov., B.X.Xalmirzayev., S.T.Sanayev., I.Normuratov., B.S.Mamatov. Intensiv mevachilik. Darslik. - Samarqand, 2021; 290 b.
6. D.S.Normurodov., I.Normuratov., S.T.Sanayev I.Namozov, A.Raximov, L.B.Xalmirzayeva. Lalmikor mevachilik. Darslik – Samarqand, 2022.- b.

AXBOROT MANBALARI:

www.gov.uz – O'zbekistan Respublikasi hukumat portali
www.Lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun Hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
www.soilfertilite.
www.Worldfertilizer
www.google.ruc
samdu.uz
www.z-lib.org
www.cyberlininka.ru

www.elibrary.ru toshdau.uz	
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagidagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **M.A.Xayitov-** Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedra mudiri, dotsent. **Fan o'qituvchisi** -Qarshiyev Jurabek Dilshod o'g'li, assistenti.
9.	**Taqrizchilar:** D.S.Normuradov - Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi professori, q.x.f. doktori. **(93)356,02,72** S.T.Sanaev – Samarqand Agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi mudiri, professori, q.x.f. doktori. **(93)297,00,22**

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais –Sh.T.Xoliqulov

Kafedra mudiri: **M.A.Xayitov**

Institut o'quv uslubiy kengash raisi: **Sh.A.Mamasov**

Institut direktori: **T.F.Rajabov**

Sh. Rashidov nomidagi SamDU O'quv ishlari bo'yicha 1-prorektor: **A. S. Soleyev**

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi talabalari uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fanidan tayyorlangan fan dasturi va sillabusiga

TAQRIZ

Fan dasturi va sillabusida talabalarning Sabzavot ekinlari biologiyasi fani bo'yicha bilim va malakalarini egallashi, ko'nikmalarini shakllantirishiga qaratilgan mavzular qamrab olingan. Fan dasturi va sillabusda Sabzavotchilik 1-2 qism fanini o'qitishdan maqsad ochiq va himoyalangan yerlarda sabzavotlarniyetishtirishning yo'naltirilgan tashkiliy, xo'jalik, agrokimyoviy va agrotexnikaviy tadbirlarni hisobga olgan holda qishloq xo'jalik ekinlaridan mo'l xosil olish uchun eng maqbul o'giţ turi, me'yyori, qo'llash muddatlarini belgilash muhimdir. Buning uchun o'simliklarni biologik xususiyatlarini o'rganish, u haqida keng tasavvurga ega bo'lish muhimdir. Egallangan bilimlar bo'yicha, ko'nikma va malakalarni shakllantirib boriladi va amalyotga bog'lanib xulosalar qilinadi. Qishloq xo'jaligida yuqori va sifatli mahsulot olish uchun himoyalangan maydonlar sharoitlari uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlash muhim hisoblanadi. Ochiq dala va himoyalangan yerlarni ob- havo va iqlim sharoitiga mos texnologiyalarni joriy etish hisobiga tannarxi arzon, eksportbob sabzavotlarni yetishtirish uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fanini mukammal o'zlashtirish talabalar uchun muxhum hisoblanadi.
60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fani 5-6 semestrlarda rejalashtirilgan bo'lib, unda ma'ruza va amaliy mashg'ulotlari mavzulari fan dasturi asosida tuzilgan, mavzular ketma-ketligi bir-birini to'ldirib, fanning barcha bo'limlarini qamrab olgan. Mustaqil ta'lim mavzulariga alohida e'tibor berilgan bo'lib ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mavzularida keltirilgan mavzular mustaqil ta'lim mavzulariga kiritilmaganligi talabalarning mustaqil ta'limlarda o'zlari mustaqil ravishda ishlashga qaratilgan.

Bundan tashqari fan dasturi va sillabusida keltirib o'tilgan adabiyotlarning ro'yxati o'zlarining tarkibi jihatdan sillabusda keltirilgan mavzularni ma'ruza va amaliy mashg'ulot hamda mustaqil ta'lim mavzularini o'zlashtirishda amaliy yordam beradi.

Umuman olganda fan dasturi va sillabusi 60811000 – Meva-sabzavotchilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi uchun Sabzavotchilik 1-2 qism fanidan tuzilgan bo'lib, oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan qo'yilgan barcha talablarga to'liq javob beradi va uni foydalanishlari uchun tavsiya etaman.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, meva-uzumchilik va sabzavotchilik kafedrasi professori, q/x.f.doktori **D.S.Normurodov**